

عنوان مقاله:

بررسی میزان همدلی گزاره‌های بنیادین جامعه‌شناسی با دین اسلام

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات بنیادین علوم انسانی، دوره 3، شماره 3 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

محمد مسعود سعیدی (Faculty Member of Islamic Science and Culture Academy (ISCA

خلاصه مقاله:

چکیده در بحث از علم اسلامی، اگر طبق نظری مشهور، اخذ گزاره‌های بنیادی علم از منابع اسلامی را ملاک اسلامی بودن آن علم بدانیم، میزان تعارض نداشتن گزاره‌های بنیادی آن علم با اندیشه اسلامی نیز ملاک میزان همدلی آن علم با دین اسلام خواهد بود. به دلایل معرفت‌شناختی، آزمون امکان وجود یک علم جامعه‌شناسی همدلانتر با دین، بسی ساده‌تر و راهگشایتر از تاسیس یک علم جدید محل وفاق، با کارایی لازم است. در این مقاله، برای بررسی چابستی گزاره‌های بنیادی و پیشفرض‌های عمومی در علم جامعه‌شناسی، مباحث مهم فلسفی و روشی مربوط به جامعه‌شناسی در منابع کاویده می‌شود، و گزاره‌های بنیادی و عمومی کشف یا استنباط می‌گردد، و برای بررسی سازگاری یا ناسازگاری پیشفرض‌های به‌دست‌آمده با دین اسلام، به مقتضای نوع نگاه و هدف مقاله، ملاک اندیشه و جهان‌بینی اسلامی، برداشت مشهور و رایج بین متخصصان دین‌شناس است. بررسی حاضر نشان می‌دهد که پیشفرض‌های غالباً معرفت‌شناختی و روش‌شناختی عمومی در جامعه‌شناسی معاصر با اندیشه رایج اسلامی منافات ندارد، به این معنا که در محدوده و حیطه خود که قلمرو تجربه است با اندیشه اسلامی در این قلمرو، ناسازگار نیست، و راجع به قلمرو فراتجربی نیز ساکت است. جامعه‌شناسی (نه نظریه یا نظریه‌های خاص در آن) را از این لحاظ، و به این معنا، میتوان با دین اسلام همدل دانست. اکنون، دو راه نسبتاً ساده‌تر پیش روست: راه اول، پایهریزی عملی جامعه‌شناسی اسلامی با الهام گرفتن از گزاره‌های بنیادی و عمومی استخراج‌شده، و استنباط محتوای هم‌ارز از منابع اسلامی به عنوان گزاره‌های بنیادی و عمومی جایگزین؛ اگر علم اسلامی را ممکن میدانیم؛ راه دوم، پرداختن نظریه‌هایی با پیشفرض‌های قریب اسلامی، با تکیه بر همین مبانی استخراج‌شده جامعه‌شناسی معاصر.

کلمات کلیدی:

Keywords: Islamic science, sociology, empathy, fundamental propositions, Islamic worldview, epistemology
کلیدواژگان: علم اسلامی، جامعه‌شناسی، همدلی، گزاره‌های بنیادی، جهان‌بینی اسلامی، معرفت‌شناسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1198474>

